

Amerikansku javnaðarmenninir:

Peningastýrda pressan ger okkum ikki stríðið lættari

Er sosialdemokratiska rørsln í Amerika nóg sterk til at standa móti trýstinum frá kapitalinum spyr svensk blaðkvinna, sum var á fundi saman við amerikanskum javnaðarmonnum herfyri

Tað er ógjørligt at byggja upp eina arbeðararørslu uttan stuðul frá fakfeløgnum.

Hesi orð eru kjarnan í teirri niðurstoðu, sum sosialdemokratiska rørsln í Amerika kom til á fundi herfyri.

Á hesum fundi var m.a.a. svenska blaðkvinnan, sum skriver fyri »ARBETET«, Barbo Blomberg. Hon sigur, at hon frammanundan var vitandi um, at tað veruliga vóru nógv javnaðarfólk í Amerika, og at ikki tørvaði teimum idni ella árræði. Men hvussu langt tey kunnu koma við hugsjónum sínum, var hon ivasom í.

Á hesum fundi vóru møtt 1500 javnaðarfólk úr Amerika og harafturat gestir úr øðrum londum. Millum aðrar Olof Palme

úr Svøríki og Willi Brandt úr Vesturtýsklandi. Hýrurin var góður og hugskotini mong, men hvussu lætt tað verður at fremja hesi í gerandisdegnum, tá vit hugsa um tað vald, sum peningaliga stýrda amerikanska pressan hevur, ivast Barbo Blomberg í. Er sosialdemokratiska rørsln í Amerika nóg sterk at standa ímóti hesum trýsti, spyr hon.

Fakfelagsfólk spjødd

At tað koma at standast trupulleikar av einum tilikum fundi sást skjótt. Enntá aðrenn fundurin var byrjaður.

Leiðarin í meginfelagnum av amerikanskum fakfeløgum, Lane Kirkland, royndi av øllum alvi at forða fakfelagsumboðunum at koma á fundin. Bæði fakfelagsfólkunum úr sínum egna landi, og somuleiðis úr øðrum heimsportum. Orsøkin var at Lane Kirkland var bangin fyri, at tað fór at føra til trýst mótevís fakfeløgnum. Hetta eydnaðist henni so mikið væl, at bert umboð frá einstøkum fakfeløgum komu til fundar, hóast umboð fyri

øll fakfeløgini vóru boðin.

Men hóast hetta vóru tað mong áhugað úr øllum USA, sum møttu til fundar fyri at lýða á Olof Palme, Francois Mitterrand, Joop van Uyl, Tony Benn, Willi Brandt o.a.

Ongin skjótur sigur

Hetta er tað mest áhuga-verda tiltakið innan sosialistisku rørslna, segði fakfelagsveteranurin Vicky Reuther, sum hevur nógv ár á baki sum fakfelagsleiðari. Hann var m.a. við til at skipa fyri tí stóra »bilverkfallinum« í Detroit í 1934.

»Men vit vænta okkum ongan skjótan sigur innan sosialdemokratisku rørslna í Amerika. Tvørturímóti. Vit royna at leggja eitt felagsarbeiði til rættis, og miðja ímóti einum miðvísu upplýsingararbeiði. Ikki minst úti á teim ymsku arbeidsplassunum«, sigur Victor Reuther.

— Tað sum ger okkara arbeiði tvøriligt er, at arbeðarar ikki arbeíða saman til felags gagn. Harafturímóti eru sjálvstakfelagsleiðarar limir í ymskum politiskum felagsskapum. Nógvir av

hesum felagsskapum eru avgjørt ikki arbeðaravinarliga sinnar. Enntá eru sokallaðir arbeðaraleiðarar, sum stuðla felagsskapir, sum beinleiðis eru arbeðararørsluni figgindaliga sinnar, sigur Bill Holayter, sum er ein av nevndarlimunum hjá maskin-arbeðsmönnum.

— Tað eru eisini fá innan arbeðararørsluna, sum tora at siga alment, at tey eru sosialdemokratir, sigur hann.

Tað var onkur sum spurdi, hví hesin fundur ikki hevði verið aðrenn forsetavalið, og hví teir ikki høvdu sitt egna forsetavalevni. Til hetta var m.a. svara:

— Vit vildu ikki, sum John Andersen, medvirka til, at vit nú finga ein ógvuliga reaktioneran forseta sum Ronald Reagan.

Um vit hildu fundin undan valinum, eri eg bangin fyri at størsti spurningurin kom at snúgvá seg um ávisar persónar, heldur enn um hvat málið veruliga snýr seg um, helt onkur fyri. Og onkur vildi vera við, at best var fyrstu árin at royna at gera seg galdandi

innan demokratiska flokkin.

Spurdir, um teir hava slept hugsanini um at stovna egna flokk, varð sagt, at tað hava teir fyrbils. Seinastu árin hava sosialdemokratisku hugsanir verið best fyri innan demokratiska flokkin, og hava ongantíð verið umboðaðar í nøkrum sjálvstøðugum flokki.

— Eg vil halda, at sosialdemokratiski bólkurin er væl sæddur í demokratiska flokkinum, sjálvstøðugum flokkunum, demokratiski flokkurin ikki roknar seg sum ein part av arbeðararørsluni. Men nøkur politisk áhugamál eru felags. Báðir partar stríðast fyri størri figgjarligum rættvís og betri sosialari trygd, segði Michael Harrington, sum var ein av fundarluttakarunum.

Peningastýrda amerikanska pressan

Socialdemokratiski fundurin hevur verið fyrireikaður leingi, og eru fyrireikararnir væl nøgdir við úrslitið. M.a. siga teir seg vera ógvuliga fegnar um, at so nógvir av teimum europeisku sosialdemokratisku leiðarunum kundu vera við.

Ein av teim europeisku luttakarunum var Tony Benn úr bretska arbeðaraflokkinum. Hann fegnaðist um, at arbeðararørslan í Amerika nørðist, og segði, at tað hevur nógvt at siga fyri europearar, hvør er forseti í USA.

Pressan í USA var nógv

umtalað á fundinum. Hóast so nógv fólk vóru komin saman í Washington hesar dagarnar í november var so at siga eitt orð sagt um hendingina í amerikansku pressuni, — hvørki í bløðum ella sjónvarpi. At øll amerikanska pressan er keypt av kapitalinum, ger okkara stríð ikki lættari. So leingi vit ikki sjálvir hava okkara egna pressu, verður torført at arbeíða, varð sagt.

Tað týðningar-mesta

Týðningarmesta málið, sum arbeðararørslan í Amerika eigur at taka upp, er tann alt álvarsliga figgjarkeppan í heiminum í dag. Somuleiðis tann hótan, sum arbeidloysi er í dag, og sum kapitalurin væntar sær stóran ágóða av. Tess størri arbeidloysi tess bligari

Blaðútgevari:

Um tað eru dagbløð ella WC-papír eg framleiði er mær líkamikið. Bara eg fái figgjarligan vinning burtur úr tí.

arbeidsmegi — ein meginregla hjá kapitalismuni.

— Hetta má forðast fyri, siga amerikansku sosialdemokratarnir, sum vóna, at teir fáa góða hjálp frá europeiskum sosialdemokratum.

— eg havi lisið tað í

sosialinum

